

מסורת הש"ס

(א) לומר ח' (ב) לקמן מהח' א' אהלת פ"א מ"ו (גימטות קכ:); **(ד)** י"ל ופשוטות. יעב"ז; **(ה)** י"ל מלא; **(ו)** י"א רוב; **(ז)** [י"ל מתני']; **(ח)** עירובין מו:; **(ט)** ויותר נראה דמיתב כו' י"ל כרבי וא"ש טפי. נההות מראה כהן להר"צ הכהן ז"ל;

תורה אור השלם

- לא יטקא בעל בעקיין להחלו: וקרא כא ד'
- ל'אביו ולאמו ל'אחיו ולאחורו לא יטקא ל'הם במקום די גזר א'לדיו על ראשו: במדבר ז'

נוסחת הריב"ן

[א] נמי: **[ב]** חלו דמשמע בין לענין מי שאינו מחולל שם יגע לנפס דמשמע חלו כמו חלל חרב ומדקאמר להחלו וכו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי אומר לא יטמא להם גמותם עד שימות: **(ב)** רש"י: ד"ה משמעת וכי לא היו מחולל ועומד מהאי קרא דלחלו ומר משמע ליה מאידך קרא דעד שעה שימות סת"ד ואח"כ מ"ה ור"ל אמר וכו' ולא מיר עד שימות אצל בגוסס:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גמ' גזון דעיל כשהוא גוסס. י"ב ע"י א"מ: **[ב]** רש"י ד"ה והא וכו' ולא הוה טומאת ביאה כפ"ל: **[ג]** ד"ה מיתבי וכו' דכתיבא כהעור והרוטב מיתב כהעור והרוטב נמחקו וי"ב כפי האשמה ציטות דף קכ ע"ב: **[ד]** תוס' ד"ה צניח וכו' לא היה לנו לכתוב. ת"י לכתוב מתקן וי"ב לדרוש: **[ה]** ד"ה והא וכו' לנית דרך לחורנית כפ"ל. י"ב ע"י א"מ: **[ו]** ד"ה מר בר רב אשי וכו' הדדי קאפלי. י"ב פ"י שהעור יושב צניח והיה מות צעת הולת מות צניח שחא שם כפ"ל. א"מ: **[ז]** ד"ה מהכא משמע דסת"א אסור ליטמא וכו' כבר לקדונו. מן ה"י טימא עד לקדויו נמחק וי"ב ליכנס לנית הקברות אף לקדויו שם לטמא ככו' כפ"ל. א"מ: **[ח]** בא"ד שהרי אחר שפירש ממנו ליקא. ת"י ליקא נמחק וי"ב יק: **[ט]** בא"ד על שגר ממים חס מאהלי. ת"י חס נמחק וי"ב ומאהלי וכו' נמחק הוא בויבה ובנגיעה אם היה אביו וב או מצורע: א"כ לימא קרא להחל דשמעין גוסס דחשיב חלל: ואפילו מגויד. מחוקק לאיברי' ל' גורו אילנא: לענין אתחולי הוא דאתחיל. נהי דגלי במותם שאינו מטמא עד שימות ואינו לוקה משום לא יטמא מ"מ לוקה משום להחלו דכיון דסמוך ללא יטמא דרשינן נמי לאו אלהחלו כאילו כתיב בעל בעמו ולא להחלו דהיינו גוסס שאינו ראוי לחיות. ומהכא שמעין דכהן אינו מוזהר על הגוסס דקי"ל כר"י לגבי ר"ל דאמר משמעות דורשים איכא בינייהו ובין לר' ובין לרבנן אינו מוזהר עליו עד שימות. ומיהו בה"ג גורס אביי במקום ר' יוחנן **(ז)** ורבה במקום ר"ל ולפי"ז הלכה כרבה לגבי אביי ולרבה פליגי ר' יוחנן כה"ג גורס באביי ורבה במקום ר' יוחנן כה"ג דפסק כרבי משום דסתם ממני' אמאי כוומיה ורבינו רבנו התוס' ספן ז"ש.

שלישה מינין פרק ששי נזיר

צנים **א**.] אמאי חייב שמים הא לא חמיין צהדדי דכיון דעייל ידיה

דלורחיה דלגינש צהכי איטמי ליה דכמאן דנגע צטומאת המת שצפנים דמי וביאה לא הוי עד דעייל כוליה גופיה: **אלא אמר ר"א זירף ידו**. כל היכא דהושיט ידו ליכנס תחלה: **משום טומאה איכא**

בבית נמי **י** כיון דאעיל ידיה איסתאב כי עייל כולי האי טמא הוא אלא אמר ר"א צירף ידו משום טומאה איכא משום ביאה ליכא וצירף גופו טומאה וביאה בהדי הדדי קאתו הא אי אפשר דלא עייל חוטמו ברישא ונחית ליה טומאה אלא אמר רבא הכנים ידו משום טומאה איכא משום ביאה ליכא הכנים גופו טומאה וביאה בהדי הדדי קא אתיין והא אי אפשר דלא עייל אצבעתא דכרעיה ברישא ונחת להו טומאה אלא אמר רב פפא **א** **ב** כגון שנכנס בשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע עליו את המעזיבה דטומאה וביאה בהדי הדדי קאתיין מר בר רב אשי אמר **א** **י** כגון דעייל כשהוא גוסס ונפץ נשמותיה אדיתבי דטומאה וביאה בהדי הדדי קאתיין ת"ר **י** להחלו עד שעה שימות רבי אומר **א** **ב** **ב**מותר יטמא עד שימות מאי בינייהו אמר ר' יוחנן משמעות דורשין איכא בינייהו ר"ל אמר גוסס איכא בינייהו למאן דאמר מלהחלו אפילו גוסס למ"ד במותם עד שימות אין גוסס לא ולמ"ד מלהחלו הכתיב במותם מיבעי ליה לכדרכי **ב** דתניא רבי אומר במותם אינו מטמא י אבל מטמא בנגעתם ובזיבתם ולמאן דאמר במותם הא מיבעי ליה להאי סברא **א** **כ** לימא קרא במות מאי במותם שמעת מינה תרתי ולמ"ד במותם הכתיב להחלו להחלו להכי הוא דאתא במי שאינו מחולל יצא זה שמחולל ועומד ולמ"ד מלהחלו הא מיבעי ליה להאי סברא **א** **כ** לימא קרא להחל מאי להחלו שמעת מינה תרתי מיתיבי **ג** האדם אינו מטמא אלא עד שתצא נפשו ואפילו מגוייד ואפילו גוסס ולמ"ד מלהחלו הא קתני דאינו מטמא לענין טמויי עד דנפקא נפשיה י לענין אתחולי הא איתחיל: אמר

ואינס עובדים צמגע הזב לא משום לא יחלל ולא משום לא יטמא: **הא מיבעי ליה להאי סברא**. צמותם אין מטמאין אצל מטמאין צנגעס וזיבתם: **ולמאן דדריש ליה לפחלו**. משום גוסס הא אתא גמא להכי למי שאינו מחולל: **א"כ**. דלא דרוש ליה אלא חד טעמא וימא קרא **י** להחל דמשמעותם לענין מי שאינו מחולל ומדקאמר להחלו שמע מינה תרתי: **מיציבי אדם**. הכי הויא רישא דכרייתא **ג** כהעור והרוטב: **מגוייד**. חתוך לאיצריו ואפילו הכי אינו מטמא וקשיא לר"ל דמשמע ליה מלהחלו דאפילו לגוסס אסור: **לא קשיא לענין טמויי**. הוא דלא מטמא עד שתאכל נפשו ולא כשהוא גוסס אצל לענין אחולי מכיון דהוי גוסס קאי צללו דלא יחלל: אמר

[כתב] צמותם לא יטמא אצל יושב הוא בהספד וכשויה: **אם בן נימא קרא אהחל מאי אהחלו מיתיבי האדם אינו מטמא עד שרוצא נפשו ואפילו מגוייד**. פירוש לשון גורו אילנא **(ד)** מלא פלגים **[ופגמים]** והתם כפ' האשה **(יצימות דף קב:)** **[דייק]** מהך צרייתא דמגוייד לא חי **ל** טמויי לא מטמא הא מחייל לא ופליגי ביה תנאי התם: **וְלַמִּדֹּךְ** מֵאֲחַחֲלוּ **הא קתני ואינו מטמא עד שימות**. מכל מקום**י** **נדרש** לאו דלא יטמא כאילו סמכו**י** להחלו להוהירו אף**י** **נדרש** לאו דלא יטמא אצליו **כר' יוחנן** לגזי ר"ל ומיהו כה"ג גרים אציי צמקוס רבי יוחנן ורבה צמקוס ר"ל ולפי"ז הלכה כרבנא לגבי דאצי **[ולרבה פליגי רבי ורבנן]** ואית לן **ח** הלכה כרבי מחצירו **[ולא מחציריו מנאל]** יהא כהן מוזהר על גוסס:

פרק ששי נזיר

מג.

בבית נמי כיון דאעיל ידיה אסתאב. דלהל המת כמליא טומאה דמי ומיר שהושיט ידו צפנים כאילו נגע צמת ואכתי לא קרינן לא יכא וכי עייל כולי האי טמא י ומחולל ועומד הוא ואסתרי לא תמא חיוז לא יכא עס לא יטמא **[כיון]****ג** שהוא מחולל ועומד לא היה לנו **ד** לרבות להחלו למעט מחולל ועומד הוא אלא לדרשה אחריתי כדנסמוך: **אלא אמר ר"א צירף ידו לבית**. כלומר שהניסה לנית קודם לגוף משום טומאה איכא משום ביאה ליכא דמחולל ועומד: **ציירף גופו**. כלומר היו ידיו צרופות **י** וטעופו**י** **ה** לגופו ולא הכניסן תחילה טומאה וביאה צהדי הדדי קאתיין ואומר הר"ס אף ע"ג צניח המנוגע אמר צפר' השוטט **(חולין דף לג:)** ידיו טמאות דרצנן אף כי מלורע טממא צהאל מ"מ אינו כ"כ כמו **ט** מילי**ג** טומאה שטמו כן צניח המנוגע הנכנס שם טמא אפילו לא נגע ואפ"ה נשנית צמטניות דאס יס מחייה כל שהוא^ה למלורע לא יטמאנו ואילו צטומאת מת אף פותח טפח מציא טטומאה: **הא א"א שלא עייר חוטמו ברישא**. ומחל ליה טומאה: אלא אמר רבא הכנים ידו^י משום טומאה איכא. פירוש משום דחוטמו עייל כרישא: **הכנים גופו טומאה וביאה בהדי הדדי קאתיין**. כלומר שהיה כופה ראשו חוץ לנית כמו הלכות כאגמונן ראשו **(שעיר תצ:)** **וְהָא אֵא אפשר דא עייר אצבעא דכרעיה תחלה**. ולא מלי לאוקמי **[צבדאו לנית האחורנית דלא שמיח]** ביאה כדאמר צפרק **י** דשצטות **(דף ק:)** וצפ"ק דחולין **(דף י:)** ולכולהו מלי למיפרך הא לא אפשר דלא עייל מייעוטא כרישא ומטמא ליה צטרס יכנס **י** כדרכו: **כגון שנכנס בשידה תיבה ומגדל ובא אחר ופרע עליו המעזיבה דטומאה וביאה בהדי הדדי קא אתיא**. וז"ל **[דהוא]** מקסיע להסיר המעזיבה דהא שכתרו צו למלקות איעריי: **מר בר רב אשי אמר בגין דעירי [כשהוא גוסס] ונפץ נשמא אדיתבי התם דטומאה וביאה צהדי הדדי קאתיא ו**: **מהכא משמע**.

דכהן אסור **ו** **[לעימא לאחרים אף כשהוא מטומא ככר]** לקדויו**י** ואף כי מחולל ועומד הוא דאף לפי דברי רבה אס פירש אסור ליטמא שהרי אחר שפירש ממנו **ח** ליקא על שאר ממים **א** **[אס]** מאהלי עליהן וכן שמעמי מאשלי כרצני **א** לשון ר"י שהעור יושב צניח והוא עת כואת מת צניח שהוא שם: **לְהַחֲלוֹ**. דכהן הדיוט כמי: **עד שעה [שימות]**. ולאפוקי מגוייד דלהחלו משמע לאחר שנעשה חלל: רבי אומר צמותם. צנור כמיז לאציו ולאמו לא יטמא להס צמותם: **אמר רבי יוחנן משמעות [דרושין] איכא בינייהו**. דהאי ממעט מגוייד וגוסס מלהחלו והאי צממותם: **במותרם אין מטמא אבר מטמא בנגעם**. אפילו**י** צאחריני אינו מוזהר כ"א צטומאת מת שכתוב על כל נפשות מת לא יכא **[גליון. ב]** צת"כ נקטע

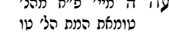
אצבעותיו דכרעיה ברישא. ולא מצי לאוקומה כגון שנכנס דרך אחוריו שאין זה דרך ביאה כדאמר פ"ק דחולין ובפ"ב דשבועות ולכולהו הוה מצי למיפרך מדעייל מיצוע גופיה איטמי ליה ומשום ביאה ליכא עד דעייל רוביה: ובא חבירו ופרע עליו את המעזיבה. וצ"ל שהוא בעצמו טייע לו דאי לא עביד מפשה לא ליק וחייב דאמר היינו מלקות: דעייל כשהוא גוסס וכי וצ"ל דס"ל דהתראת ספק שמה התראה. ולי נראה כיון דרוב גוססים למיתה לא הוי התראת ספק ולהכי כשהוא גוסס וכי וצ"ל דס"ל דהתראת ספק אמרינן הכא שהוא לוקה כשהוא נוגע או מאהיל על אחר: להחלו עד שעה שימות. לאפוקי שארי אחר שפירש ממנו אמרינן הכא שפירש ממהי קרא ומר מהאי קרא: מ"ד מלהחלו אפילו גוסס. דשפיר מקרי חלל כיון דרוב גוססים למיתה: אבל גופו קודם שיכנס רובו: ומשני הכנים ראשו ודאי ליכא משום ביאה הכנים גופו כגון שעקר ראשו ודאחוריו ונכנס רוב גופו **א** קודם שנכנס חייב הכנים גופו א"א דלא עייל

אצבעותיו דכרעיה ברישא. ולא מצי לאוקומה כגון שנכנס דרך אחוריו שאין זה דרך ביאה כדאמר פ"ק דחולין ובפ"ב דשבועות ולכולהו הוה מצי למיפרך מדעייל מיצוע גופיה איטמי ליה ומשום ביאה ליכא עד דעייל רוביה: ובא חבירו ופרע עליו את המעזיבה. וצ"ל שהוא בעצמו טייע לו דאי לא עביד מפשה לא ליק וחייב דאמר היינו מלקות: דעייל כשהוא גוסס וכי וצ"ל דס"ל דהתראת ספק שמה התראה. ולי נראה כיון דרוב גוססים למיתה לא הוי התראת ספק ולהכי כשהוא גוסס וכי וצ"ל דס"ל דהתראת ספק אמרינן הכא שפירש ממנו אמרינן הכא שפירש ממהי קרא: מ"ד מלהחלו אפילו גוסס. דשפיר מקרי חלל כיון דרוב גוססים למיתה: אבל גופו קודם שיכנס רובו: ומשני הכנים ראשו ודאי ליכא משום ביאה הכנים גופו כגון שעקר ראשו ודאחוריו ונכנס רוב גופו **א** קודם שנכנס חייב הכנים גופו א"א דלא עייל

עין משפט

גר מצוה

[א] מ"י פ"א מהל' טומאת מת הל' יא:]: **עב ב ג** מ"י פ"ה מהל' טומאת הלכה יח ופ"ג מהל' אצל הל' ו: **עד ד** מ"י פט"ו מהל' טומאת אוחלץ הלכה ט: **עה ה** מ"י פ"א מהל' טומאת המת הל' טו **[טוש"ע יו"ד ס"י שע:]** **ע ו** טוש"ע שם:

הגהות התוספות
1. מ"ז"ל וכי עייל כוליה כתר הכי טמא כו'. 2. י"ל ואחרי כי לא. 3. מיתב כיון נמחק. וז"ל כי אס כשהוא. 4. י"ל ומכופות. 5. י"ל אינו כ"כ כמאן דמלי. 6. מיתב כל שהוא נמחק. 7. וז"ל עשרה טפחים בינו. 8. דלז"ל הכנים חוטמו בין גמ' בין כרש"י בין צמוס'. 9. י"ל מהכא משמע דסתן אסור ליכנס צניח הקצרות אף לקדויו שהוא מותר ליטמא בהו, ואף כי כו'. 10. י"ל תימה תא אפילו כו'. 11. י"ל ומשני לענין טמויי כו' ומכל מקום. 12. י"ל כאילו סמכו למלת להחלו ורבי הוה כאילו כתב לא להחלו. 12. י"ל אף עכ. 13. י"ל כרבי. ומיתב כו' נמחק. 14. י"ל פליגי רבי ורבנן בגוסס.

הגהות התוספות

- מ"ז"ל וכי עייל כוליה כתר הכי טמא כו'. 2. י"ל ואחרי כי לא. 3. מיתב כיון נמחק. וז"ל כי אס כשהוא. 4. י"ל ומכופות. 5. י"ל אינו כ"כ כמאן דמלי. 6. מיתב כל שהוא נמחק. 7. וז"ל עשרה טפחים בינו. 8. דלז"ל הכנים חוטמו בין גמ' בין כרש"י בין צמוס'. 9. י"ל מהכא משמע דסתן אסור ליכנס צניח הקצרות אף לקדויו שהוא מותר ליטמא בהו, ואף כי כו'. 10. י"ל תימה תא אפילו כו'. 11. י"ל ומשני לענין טמויי כו' ומכל מקום. 12. י"ל כאילו סמכו למלת להחלו ורבי הוה כאילו כתב לא להחלו. 12. י"ל אף עכ. 13. י"ל כרבי. ומיתב כו' נמחק. 14. י"ל פליגי רבי ורבנן בגוסס.

מוסף רש"י

כגון שנכנס בשידה תיבה ומגדל. שמשפיק ביט לצין הטומאה ומר בעורו כשליה שהוא טעור ואח"כ בא חבירו ופרע את המעזיבה שהוא תחתיו, הסיפה השניה מעל ראשו **(דע"ז ח:)**.

פי' הרא"ש

דאם נגע בבי' ממים בבח א' והתירו בו על שניהם לא ליק אלא א' דשם נגיעה הכל אחד: ופרך בבית גמי היכי משכחת שיכואו שניהם כאחד דכיון שהכנים ידו לבית **[אף דיעדין לא]** נכנס כל גופו כאילו נגע באצבעו כמא דביבתא כמאן דמלייא טומאה דמי ומשום לא יבוא ליכא עד שיכנס רוב גופו ומצאא כבר מחולל ועומד הוא: ומשני דאי צרך ידו פירוש כשהכנים ידו תחלה לבית משום ביאה ליכא: צירוף גופו פ"י שהיו ידיו צרופות וחכופות לגופו חייב ב': והדר תו פריך אפילו צירף גופו אי אפשר דלא עייל חוטמו ברישא ונטמא כל גופו קודם שיכנס רובו: ומשני הכנים ראשו ודאי ליכא משום ביאה הכנים גופו כגון שעקר ראשו ודאחוריו ונכנס רוב גופו **א** קודם שנכנס חייב הכנים גופו א"א דלא עייל

^[1] אולי י"ב קודם שהכנס ראשו חייב ב' וכי ומראה דרבינו גרם בדבריו רבא הכנים ראשו משום טומאה וכו': ב' (לענין הגירסא צה"ג רבא וכו"ה בתוך"ל דף ק"ו ומהלכה ע"כ צה"ג דפסק כרבי משום דסתם ממני' אמאי כוומיה ורבינו רבנו התוס' ספן ז"ש